

Ny fornlämnning 1347:1 inom Hult 1:126

Askims socken, Göteborgs kommun. Arkeologisk förundersökning

Jonathan Pye

**Ny fornlämning 1347:1 inom Hult 1:126
Askims socken, Göteborgs kommun
Arkeologisk förundersökning**

Jonathan Pye

RIO GÖTEBORG
NATUR- OCH KULTURKOOPERATIV

Ny fornlämning 1347:1 inom Hult 1:126, Askims socken, Göteborgs kommun
Arkeologisk förundersökning

Rapport 2014:14

© Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ 2014

Fastighet: Hult 1:126, Askims socken, Göteborgs kommun, Västra Götalands län

Länsstyrelsebeslut dnr: 431-38148-2013

Belägenhet i SWEREF 99: Norr 6391414m, Öst 316557 m

Höjd över havet: 45-73 meter

Beställare: Göteborgs stad – Fastighetskontoret

Projektnummer: G1402

Projektansvarig: Lillemor Olsson

Fältansvarig: Kalle Thorsberg

Övrig personal: Jonathan Pye

För personalens meriter hänvisas till Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativs hemsida

Fältarbetstid: 2014-05-14 - 2014-05-16

Undersökningsområdets storlek: 600 m²

Arkiv: Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ

Foton: Där fotograf ej anges är bilder tagna av fältpersonalen

Omslagsbild: Grävning av undersökningsschakt

Topografisk grundkarta samt plankarta: Tillhandahållen av beställaren

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ med data från FMIS och Lantmäteriet (medgivandeavtal © Lantmäteriet Dnr R50321710_140001)

Redigering och layout: Ingemar Bengtsson

Tryck: Nordbloms Trycksaker AB, Hamburgsund

Sökord: Hult, Askims socken, boplat, flinta, bronsålder, järnålder, metalltid

Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ

Slakthusgatan 8a

415 02 GÖTEBORG

www.riogbg.se

kontakt@riogbg.se

INNEHÅLL

Sammanfattning	5
Inledning	7
Utredningsområdet	7
Syfte	7
Metod	7
Förmedling	7
Undersökningsresultat	8
<i>Fynd</i>	8
<i>Analysresultat</i>	8
Tolkning	8
Antikvarisk bedömning	10
Källor	10
Bilagor	11
1. <i>Schakt</i>	

Ny fornlämning 1347:1 inom Hult 1:126

Askims socken, Göteborgs kommun

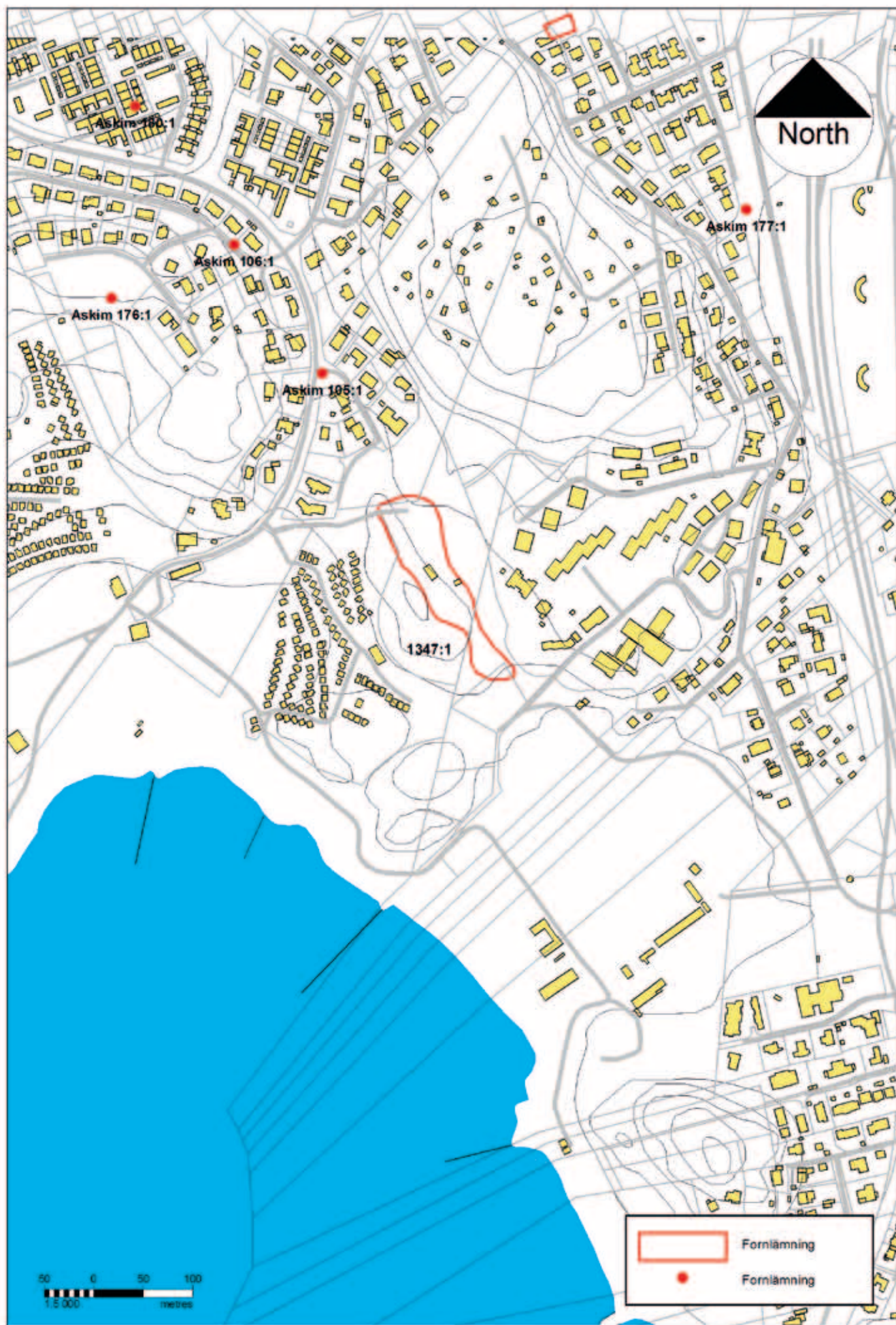
Arkeologisk förundersökning

Sammanfattning

Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ har på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län utfört en förundersökning inom fastigheten Hult 1:126, Askims socken, Göteborgs kommun. Förundersökningen föranleddes av detaljplanearbete för bostäder samt att fynd av flinta och härदार gjorts under en tidigare utförd särskild utredning. De påträffades fynden och anläggningarna registrerades efter utredningen som en boplatz med den tillfälliga identiteten 1347:1.

Vid den aktuella förundersökningen avgränsades fornlämningen med hjälp av 24 schakt. Slagen flinta påträffades i 18 av de 24 schakten, men inga andra boplatsspår framkom. Den relativt ringa mängden flinta är jämnt fördelad över den undersökta ytan. En stor andel av flintan kan genom sin sönderdelning dateras till metalltid. Ett fragment av ett större bifacialt föremål, tillverkat av flinta av hög kvalitet, har primärt sönderdelats antingen under neolitikum eller en tidig del av bronsålder. Fragmentet påträffades i det högst belägna av förundersöknings-schakten och kan möjligen strandlinjemässigt vara deponerat från en sen del av neolitikum och framåt. En alternativ tolkning är att fragmentet är en del av ett äldre föremål återvunnet under metalltid. Förutom detta undantag är flintorna avsatta någon gång från yngre bronsålder och framåt. Mängden föremål är så liten att varje annan tolkning än en generaliserad datering, som t ex av utförda aktiviteter, är vanskelig.

Frånvaron av kulturlager och andra boplatsspår samt den ringa mängden slagen flinta gör att Rio Göteborg anser att fornlämningen är att betrakta som undersökt och borttagen. Ingen vidare åtgärd krävs.

Figur 1. Översiktlig karta över området, skala 1:5000.

Inledning

Under tre dagar i maj 2014 utförde Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ (Rio Göteborg) en förundersökning på fastigheten Hult 1:126, Askims socken, Göteborgs kommun. Anledningen var en eventuell planerad nybyggnation av hyreshus i området.

Undersökningsområdet

Området där fornlämningen Rio 1347:1 är belägen, omgärdas i öster och väster av höjdparter. Den södra delen av fornlämningen är skogsbeklädd, medan den norra delen utgörs av ett område med fotbollsplan och omklädningsrum (figur 1).

Fornlämningen utgörs av en boplatz och påträffades i samband med en utredning i oktober 2013. Boplatsen är ungefär 200 x 55 meter stor och belägen cirka 7-15 meter över havet. Under utredningen påträffades slagen flinta som genom sin sönderdelning kunde dateras till metalltid (Olsson Thorsberg och Thorsberg 2014).

I närområdet återfinns ett flertal kända fornlämningar i form av boplatser och fyndplatser (Askim 105, 106, 107, 108, 109, 110 och 176), en fornborg (Askim 2), en tomtning (Askim 165) och en fornlämningsliknande lämning (Askim 3) (FMIS 2014) (se figur 1).

Syfte

Målen för förundersökningen var i första hand deskriptiva (planerings- och beslutsunderlag). Förundersökningen hade för avsikt att förse Länsstyrelsen med ett fördjupat kunskapsunderlag inför prövning av arbetsföretaget enligt 2 kap. 12 § KML. Efter förundersökningen skulle det vara möjligt att avgränsa fornlämningen så att det inte rädde tvekan om huruvida den berördes av planerad exploatering. Vidare syftade undersökningen till att beskriva fornlämningens art och innehåll med hänsyn till dess antikvariska bevarandevärde samt dess pedagogiska och vetenskapliga potential.

Eftersom förundersökningen av 1347:1 utfördes som ett led i borttagandet var ambitionsnivån hög. Målgrupper för undersökningen var i första hand företagare, Länsstyrelsen, andra myndigheter och undersökare.

Metod

Vid förundersökningen togs schakt upp med grävmaskin (figur 1). Dessa förlades jämnt över ytan, med hänsyn till topografin, i syfte att avgränsa fornlämningen 1347:1 inom undersökningsområdet (figur 2). Ingen särskild uppdelning i intensiva respektive extensiva ytor gjordes.

Schakt mättes in med RTK-GPS. Schaktprofiler dokumenterades genom lagerbeskrivning och fotografi. Fyndförande kontexter gicks igenom för hand och fynd samlades in utifrån iakttagen lagerföljd och kontext. Fynd av vikt för tolkning och datering av fornlämningen samlades in, övriga fynd återdeponerades i respektive grävenhet.

Det primära dokumentationsmaterialet och tillvaratagna fynd kommer att översändas till Göteborgs Stadsmuseum, efter att rapporten är färdigställd.

Förmedling

Ingen förmedling genomfördes under utredningen.

Figur 2. Undersökningen genomfördes delvis i sly.

Undersökningsresultat

Vid den aktuella förundersökningen avgränsades fornlämningen med hjälp av 24 schakt (bilaga 1). Slagen flinta påträffades i 18 av de 24 schakten, men inga andra boplatsspår framkom. Den relativt ringa mängden flinta är jämnt fördelad över den undersökta ytan.

Fynd

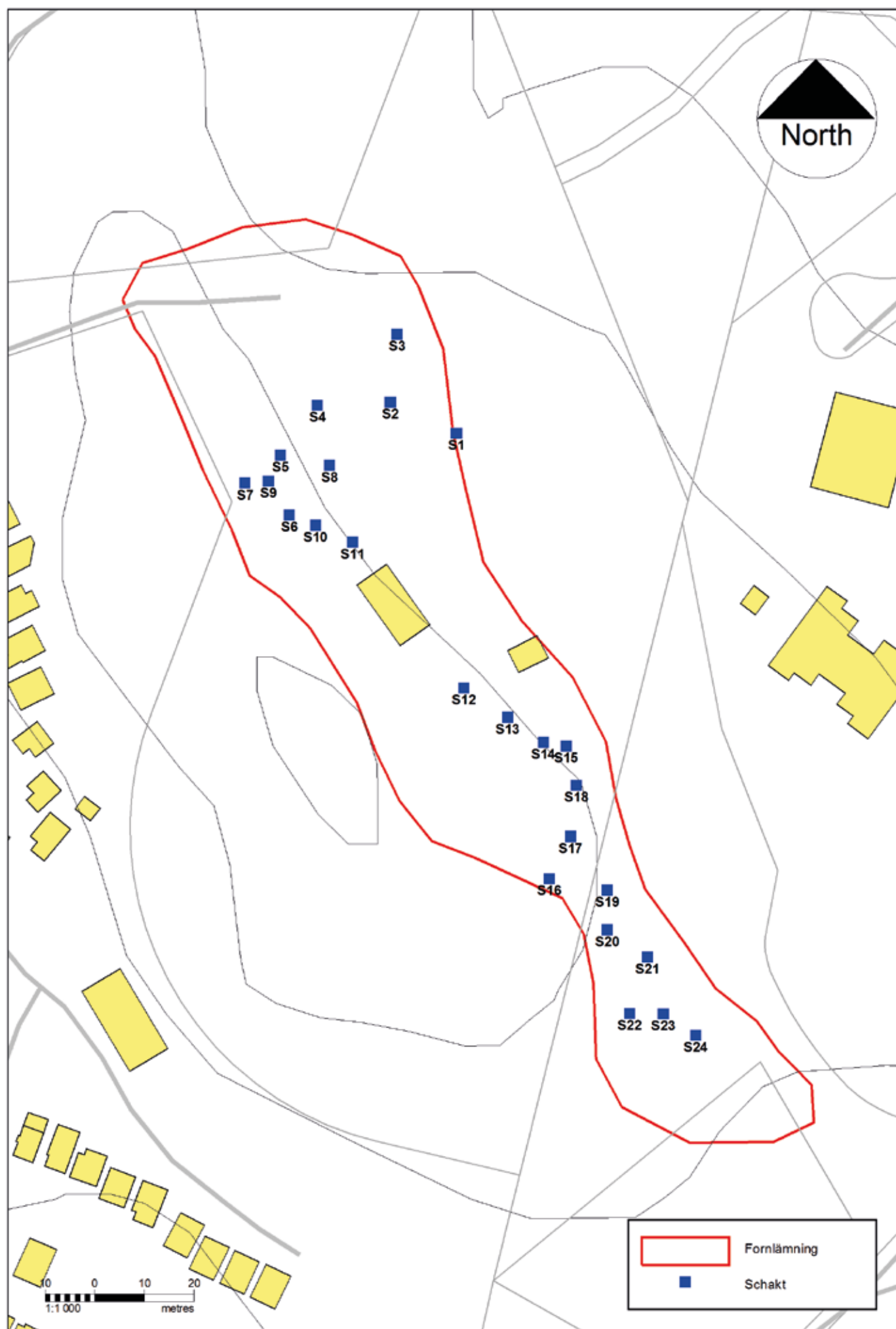
Förutom en stor mängd recenta fynd framkom 2 avslag med retusch, 1 avslag med inhak, 19 avslag och 29 övrig slagen flinta, varav ett fragment av ett bifacialt flintföremål (bilaga 1). Flintan har sorterats med stöd av Sorteringsschema för flinta (Andersson et. al. 1978).

Analysresultat

Då inga medel anslagits för analyser har inga sådana genomförts i samband med den arkeologiska utredningen.

Tolkning

Inga ytterligare anläggningar eller kulturlager framkom under förundersökningen, de enda lämningar som tyder på att platsen används som boplatz är flintavslag. En stor andel av flintan kan genom sin sönderdelning dateras till metalltid. Ett fragment av ett större bifacialt föremål, tillverkat av flinta av hög kvalitet, har primärt sönderdelats antingen under neolitikum eller en tidig del av bronsålder. Fragmentet påträffades i det högst belägna av förundersöknings-schakten och kan möjligen strandlinjemässigt vara deponerat från en sen del av neolitikum och framåt. En alternativ tolkning är att fragmentet är en del av ett äldre föremål återvunnet under metalltid. Förutom detta undantag är flintorna

Figur 3. Schaktkarta.

avsätta någon gång från yngre bronsålder och framåt. Mängden föremål är så liten att varje annan tolkning än en generaliserad datering, som t ex av utförda aktiviteter, är vanskelig.

Antikvarisk bedömning

Frånvaron av kulturlager och andra boplatsspår samt den ringa mängden slagen flinta gör att Rio Göteborg anser att fornlämningen är att betrakta som undersökt och borttagen. Ingen vidare åtgärd krävs.

Källor

Litteratur

Andersson, Stina; Rex Svensson, Karin och Wigforss, Johan	1978	Sorteringsschema för flinta. I <i>FYND rapporter 1978</i> , red Kjerstin Cullberg, Berit Sandberg och Elizabeth Ståhl. Göteborgs Arkeologiska museum.
Olsson Thorsberg, Louise; Thorsberg, Kalle	2014	<i>Hult 1:126 m. fl., Askims socken, Göteborgs kommun. Särskild utredning. Rapport 2014:4.</i> Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ .

Digitala källor

FMIS	2014	fmis.raa.se
------	------	-------------

Bilagor

Bilaga 1. Schakt

S 1 (1,2 x 3 m, 80 cm djupt, Ö-V).

0-0,35 Mörkbrun, melerad sand med recenta fynd.

0,35-0,5 Ljusbrun sand med enstaka stenar i storlek upp till 0,2 m. Recenta fynd och flinta.

0,5-0,8 Melerad välsorterad sand med djurgångar.

Kommentar: Schaktet grävt i fotbollsplan. Fynd av metallslagen flinta på ca 40 cm djup. Recenta fynd ner till samma nivå.

S 2 (1,2 x 3 m, 50 cm djupt SÖ-NV).

0-0,1 Fyllmassor. Siltig sand.

0,1-0,5 Stenig sand. Stenar som störst 0,1 m i diameter och kantavrundade.

Kommentar: Schaktet grävt i fotbollsplan. Inga fynd.

S 3 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, N-S).

0-0,1 Fyllmassor. Grå siltig sand.

0,1-0,3 Stenig sand. Stenstorlek upp mot 0,15 m och kantavrundade.

Kommentar: Schaktet grävt i fotbollsplan. Inga fynd.

S 4 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, Ö-V).

0-0,3 Stenig sand med recenta fynd.

Kommentar: Avbrutet på kabelschakt. Schaktet grävt i anslutning till fotbollsplan.

S 5 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, Ö-V).

0-0,05 Gräs, förna.

0,05-0,3 Stenig, grusig sand.

Kommentar: Fynd av sparsamt med slagen flinta (1 avslag (metalltid), 2 övrig slagen flinta) och recenta fynd i sanden. Flintfynden sammanfaller med grusighet. Schaktet utvidgades mot NV för att avgränsa en kolförekomst. Eftersom ingen distinkt form kunde dokumenteras tolkas kolet som rester efter en rot.

S 6 (1,2 x 3 m, 35 cm djupt, N-S).

0-0,05 Förna.

0,05-0,3 Stenigt, siltigt grus. Stenarna 0,05-0,15 m och kantavrundade.

0,3-0,35 Grusig sand.

Kommentar: Fynd av flinta (3 avslag (ett slagat med metallhammare), 1 övrig slagen flinta) i gruset.

S 7 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, Ö-V).

0-0,05 Förna.

0,05-0,3 Stenigt, siltigt grus. Stenar upp till 0,15 m stora och avrundade

Kommentar: Fynd av flinta (2 avslag (svallade), 1 övrig slagen flinta (svallad)) i gruset.

S 8 (1,2 x 3 m, 80 cm djupt, NÖ-SV).

0-0,03 Förna.

0,03-0,8 Stenig, grusig sand.

Kommentar: Fynd av flinta (2 övrig slagen flinta), samt porslin 0,6 m ner i sanden.

S 9 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, NÖ-SV).

0-0,3 Stenig grusig sand.

Kommentar: Tömt del av utredningsschakt S 23 för att insamla kol från den där påträffade härden. Denna kunde dock ej återfinnas. Fynd av flinta (1 övrig slagen flinta).

S 10 (1,2 x 3 m, 50 cm djupt, Ö-V).

0-0,5 Grusig, stening sand. De översta 0,1 m med mera organiskt material.

Kommentar: Fynd av flinta (1 avslag (slaget med metallhammare)) på ca 0,35 meters djup.

S 11 (1,2 x 3 m, 90 cm djupt, N-S).

0-0,05 Förna.

0,05-0,8 Välsorterad sand med ett fåtal stenar upp till 0,1 m stora.

0,8-0,9 Grusig, stenig sand. Stenar 0,2 m stora och kantavrundade.

Kommentar: Fynd av flinta (2 avslag (metalltid)), glas och porslin ner till ca 0,8 meter. Den underlagrande steniga sanden är fyndtom. Den överliggande sanden är samma som finns på och invid fotbollsplanen och tolkas som fyllmaterial.

S 12 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, N-S).

0-0,01 Förna.

0,03-0,3 Stenig, grusig sand (morän).

Kommentar: Fynd av såväl recent material som slagen flinta (1 övrig slagen flinta).

S 13 (1,2 x 3 m, 40 cm djupt, Ö-V).

0-0,05 Förna.

0,05-0,15 Humös sand.

0,15-0,4 Siltig, stenig sand. Vatten under 0,3 m djup.

Kommentar: Endast recenta fynd (tegel, glas, kapsyl) påträffades ytligt.

S 14 (1,2 x 3 m, 40 cm djupt, Ö-V).

0-0,05 Förna.

0,05-0,2 Humös siltig sand.

0,2-0,4 Siltig sand.

Kommentar: Fynd av flinta (1 avslag, 2 övrig slagen flinta (ett avslag med avsiktliga brott)) i den siltiga sandens övre del.

S 15 (1,2 x 3 m, 40 cm djupt, NÖ-SV).

0-0,05 Förna.

0,05-0,2 Humös siltig sand.

0,2-0,4 Siltig sand.

Kommentar: Fynd av flinta (1 avslag) i den siltiga sandens övre del.

S 16 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, N-S).

0-0,1 Förna.

0,1-0,3 Stenig siltig sand. Stenstorlek upp till 0,5 m. Stenarna blir mindre med tilltagande djup.

Kommentar: Fynd i sanden av slagen flinta (1 avslag med retusch , 4 avslag (två metalltida), 3 övrig slagen flinta (ett fragment av ett större bifacialt föremål (yxa eller dolk)), och recenta föremål.

S 17 (1,2 x 3 m, 40 cm djupt, NÖ-SV).

0-0,15 Förna.

0,15-0,4 Stenig, siltig sand (morän).

Kommentar: Fynd av flinta (1 avslag, 2 övrig slagen flinta) i sanden.

S 18 (1,2 x 4 m, 30 cm djupt, Ö-V).

0-0,1 Förna.

0,1-0,3 Siltig sand.

Kommentar: I sanden framkom såväl slagen flinta (1 avslag med retusch (metallhammare), 2 övrig slagen flinta) som recenta föremål.

S 19 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, NÖ-SV).

0-0,1 Förna.

0,1-0,3 Stenig, grusig sand (morän). Stenar upp till 0,2 m stora.

Kommentar: Endast recenta föremål påträffades.

S 20 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, Ö-V).

0-0,1 Förna.

0,1-0,3 Stenig, siltig sand.

Kommentar: Fynd av såväl slagen flinta (1 övrig slagen flinta) som recenta föremål.

S 21 (1,2 x 4 m, 40 cm djupt, N-S).

0-0,1 Förna.

0,1-0,4 Stenig, siltig sand.

Kommentar: Fynd av flinta (2 avslag (metalltid), 6 övrig slagen flinta) i sanden.

S 22 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, Ö-V).

0-0,1 Förna.

0,1-0,3 Siltig, stenig sand. Stenar upp mot 1 m stora.

Kommentar: Ytan är troligen urschaktad. Fynd av flinta (1 övrig slagen flinta) i sanden.

S 23 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, Ö-V).

0-0,1 Förna.

0,1-0,3 Välsorterad sand.

Kommentar: Fynd av flinta (1 avslag med inhak och 2 övrig slagen flinta) i sanden.

S 24 (1,2 x 3 m, 30 cm djupt, N-S).

0-0,1 Förna.

0,1-0,3 Välsorterad sand.

Kommentar: Fynd av porslin och flinta (1 avslag (metalltid), 2 övrig slagen flinta) i sanden.

RIO GÖTEBORG
NATUR- OCH KULTURKOOPERATIV

Rapport 2014:14